

Beslutningsforslag nr. B 55. Fremsat den 19. november 1986 af Estrup (RV), Bernhard Baunsgaard (RV), Lone Dybkjær (RV), Aase Olesen (RV) og Niels Helveg Petersen (RV)

Forslag til folketingsbeslutning om bidrag til politiske partier

Folketinget opfordrer regeringen til i efteråret 1987 at fremsætte forslag til lov om bidrag til politiske partier.

Lovgivningen skal sikre, at ingen imod sin politiske overbevisning kan tvinges til at yde bidrag til politiske partier, samt at der er fuld offentlighed om ydede bidrag. Derfor må i hvert fald følgende punkter indgå i lovforslaget:

1. Faglige organisationer eller erhvervssammenslutninger, der varetager medlemmernes interesse med hensyn til erhvervsudøvelse, løn og arbejdsvilkår, forpligtes til særskilt at administrere og aflægge regn-
2. De enkelte medlemmer af sådanne organisationer og sammenslutninger sikres mulighed for med visse mellemrum at beslutte, om de ønsker at bidrage med økonomisk støtte til partipolitiske formål.
3. Tilsvarende regler gennemføres for aktieselskaber med henblik på sikring af aktionærernes partipolitiske frihed.
4. Regnskab for sådanne partipolitiske midler offentliggøres med specifikation af, hvilke politiske partier støtte er ydet til.

F.t. beslutn. om bidrag til politiske partier

*Bemærkninger til forslaget**Almindelige bemærkninger*

Det Radikale Venstre ønsker med dette beslutningsforslag at forhindre, at organisationsmedlemmer og enkeltpersoner i det hele taget kan forpligtes til at yde økonomisk bidrag til politiske partier, som de ikke ønsker at støtte.

Beslutningsforslaget er i det væsentlige en genfremsættelse af Det Radikale Venstres forslag til folketingsbeslutning om bidrag til politiske partier fremsat den 27. marts 1984, jf. Folketingstidende 1983-84 (2. samling), forhandlingerne sp. 3012 og sp. 4734 samt tillæg A sp. 3483.

Lovgivningsinitiativer, såvel radikale som andre, er forsøgt adskillige gange på dette område. Men de er alle strandet, enten på grund af uklarheder og fortolkningsproblemer i de fremsatte forslag, eller fordi den nødvendige politiske vilje manglede. Heller ikke Det Radikale Venstres beslutningsforslag fra foråret 1984 kunne umiddelbart samle flertal.

Imidlertid har nødvendigheden af en sådan lovgivning vist sig stadig tydeligere. Stridighederne inden for HK, Dansk Kommunalarbejderforbund m.fl. har understreget, at selv et meget stort antal utilfredse medlemmer ikke har mulighed for at presse en uvillig ledelse til at tage spørgsmålet om partistøtte op til demokratisk afgørelse. Også inden for Dansk Arbejdsgiverforenings medlemskreds har der været udtrykt klare ønsker om frivillighed med hensyn til partipolitiske bidrag, eksempelvis fra Dansk Shells side. Senest har højesteretsdommen i HT-konflikten vist, at den eksisterende lovgivning ikke kan beskytte offentligt ansatte mod uberettiget afskedigelse, hvis de forsøger at fastholde deres partipolitiske uafhængighed.

Men selv ikke det pres, som truslen om lovindgreb udgør, har vist sig tilstrækkeligt. Således var der i forlængelse af Folketingets debat om Det Radikale Venstres beslutningsforslag i sommeren 1984 en vis opblødning i de faglige organisationers holdning til tvangsbidrag. HK og Dansk Metal arbejdede med forslag om at stille medlemmerne frit, og LOs forretningsudvalg antydede en positiv 129 Fremsatte lovforslag (undt. finans- og tillægsbev.lovforslag)

holdning. Samtlige initiativer blev imidlertid gemt væk i organisationernes interne udvalg og nåede aldrig frem til afstemning i de kompetente forsamlinger. Efter mere end 2 år uden antydning af resultat må det konstateres, at organisationerne ikke har viljen til at følge Folketingets udtrykkelige opfordring om »selv at ordne sagen«, som fremkom under 1. behandling den 25. april 1984 af ovennævnte beslutningsforslag.

Derfor må Folketinget nu gribe ind, så dette magtmisbrug kan stoppes. Det er urimeligt, at organisationsmedlemmer for at bevare deres grundlovssikrede politiske frihed kan blive tvunget til at bryde med den faglige sammenslutning, som de selv opfatter som den naturlige formidler af deres faglige interesser. I de tilfælde, hvor medlemskab direkte er en forudsætning for at opnå beskæftigelse eller udøve erhverv, jf. HT-konflikten, tvinges den enkelte ligefrem til at vælge mellem opretholdelse af indkomst og politisk frihed.

Det Radikale Venstre ønsker, at der gennemføres lovgivning, som sikrer den enkelte borgers ret til for sit eget vedkommende frit at afgøre, hvorvidt bestemte politiske partier skal støttes økonomisk. Bortset herfra skal faglige organisationers, erhvervssammenslutningers og andres hidtidige adgang til at træffe beslutning om at yde bidrag til politiske partier fortsat respekteres.

Lovgivning af denne karakter har allerede længe været gældende i andre vesteuropæiske demokratier, bl.a. England og USA. Den må omfatte arbejdsmarkedsorganisationer på såvel arbejdsgiver- som arbejdstagerside, erhvervssammenslutninger i øvrigt, men derudover må også aktionærernes politiske rettigheder i aktieselskaber sikres. Der må fastsættes regler om særskilt administration og regnskabsaflæggelse for bidrag til politiske partier samt om offentliggørelse af regnskaber. Endelig må lovgivningen fastlægge, hvorledes den enkelte borgers beslutning om at deltage eller ikke deltage i partipolitisk støtte konstateres.

Ved at udforme forslaget som et beslutningsforslag ønsker Det Radikale Venstre at undgå, at afgrænsnings- og fortolkningsproblemer forhindrer

en i øvrigt principiel tilslutning til lovgivning på området. Da tidligere behandlinger i Folketinget har vist, at lovgivning på området er kompliceret, har forslagsstillerne fundet det rimeligt, at der gives frist helt frem til efteråret 1987 med udarbejdelse af et lovforslag.

Bemærkninger til forslagets enkelte punkter

Ad 1

Pligten til særskilt administration af og regnskab for partipolitiske midler er begrænset til organisationer og sammenslutninger, som varetager medlemmernes interesser i relation til arbejdsmarked og erhverv. Medlemskab sigter i disse tilfælde primært på at sikre den enkelte lønmodtagers eller virksomheds indkomst. Men netop fordi medlemskab har betydning for indkomsterhvervelsen, foreligger der en tvangssituation. Denne kan udnyttes til at påtvinge mindretal blandt medlemmerne bidragspligt til politiske partier, som de ikke ønsker at støtte. En sådan tvangssituation foreligger ikke ved andre typer af foreninger, og de er derfor holdt uden for forslaget.

Støtte til partipolitiske formål omfatter alle former for direkte økonomisk bistand til bestemte politiske partier og de kandidater eller personer, som repræsenterer partierne. Der er således ikke alene tale om ydelse i penge, men også i naturalier f.eks. i form af annoncering.

Ad 2

Lovgivningen skal sikre det enkelte medlems ret til at afvise at yde økonomisk støtte til politiske partier. Der må fastlægges en procedure, som på

den ene side forpligter organisationer og sammenslutninger til at orientere medlemmerne om denne ret og på den anden side forudsætter medlemmernes aktive meningstilkendegivelse for at kunne frigøre dem fra en støtteforpligtelse.

Medlemmernes beslutning vedrørende bidrag til partipolitiske formål må kunne omgøres med visse mellemrum, f.eks. en gang årligt.

Beslutningen skal kunne træffes fuldstændig frit. Der må ikke kunne knyttes nogen form for sanktioner til den. Der kan ikke stilles krav om, at bidrag i stedet skal ydes til andre formål. Oplysninger om medlemmernes bidrag til partipolitiske formål, skal behandles fortroligt.

Ad 3

For aktionærerne i aktieselskaber vil der ligeledes af økonomiske årsager kunne foreligge en tvangssituation. Såfremt et flertal af aktionærerne beslutter at støtte partipolitiske formål, kan mindretallet kun holde sig udenfor gennem afhændelse af aktieposten. Dette kan indebære økonomiske tab og er under alle omstændigheder et urimeligt krav for at kunne opretholde partipolitisk frihed. Derfor er det nødvendigt at gennemføre et tilsvarende regelsæt for aktieselskaber.

Ad 4

For at skabe fuld offentlighed om økonomisk støtte til partipolitiske formål må det pålægges såvel faglige organisationer og erhvervssammenslutninger som aktieselskaber at offentliggøre de udarbejdede regnskaber med specifikation af, hvilke politiske partier støtte er ydet til.